

Dworek

Dworek położony przy ul. Al. Wojska Polskiego 7a został wzniesiony w pierwszej połowie XIX w. i przebudowany w **1930 r.** oraz **1960 r.** Jest to murowany, otynkowany, parterowy budynek założony na planie prostokąta i przykryty dwuspadowym dachem. Front budynku ozdobiony jest gankiem wspartym na czterech toskańskich kolumnach zwieńczonych trójkątnym szczytem. Fasada jest dziesięcioosiowa, o nierytmicznej artykulacji oknami. Otwory prostokątne, wielopodziałowe o zróżnicowanej szerokości, posiadają oprofilowane drewniane obramienia.

W **1928 r.** dworek stał się siedzibą **ochronki** dla dzieci mieszczan i służby folwarcznej. Owa instytucja została założona jeszcze w 1906 r. z inicjatywy **Koła Polskiej Macierzy Szkolnej** w Żelechowie oraz dziedzica dóbr żelechowskich, **Zygmunta Ordegi**. Przed 1928 r. dworek należał do wdowy po notariuszu, Michale Dmowskim. Maria Dmowska zapisała swój dom w testamencie **Towarzystwu Opieki nad Dziećmi**, które niebawem przekazało go **siostronom zakonnym** ze Zgromadzenia Opatrzności Bożej. Siostry przybyły do Żelechowa w **1929 r.** celem roztoczenia opieki nad sierotami i dziewczętami zagubionymi moralnie. Rok później, staraniem ks. proboszcza Wacława Milika i żony właściciela dóbr żelechowskich, Marii Ordeżanki, prowadzenie ochronki powierzono siostronom zakonnym. Opiekę duchowną nad siostrami sprawował ks. proboszcz. Ochronka nie otrzymywała subwencji od Zarządu Głównego Towarzystwa Opieki nad Dziećmi, a jedynie niewielkie wsparcie finansowe od lokalnych władz samorządowych. Pieniądze te nie wystarczały nawet na bieżące potrzeby. Źródłem dodatkowych środków były składki członkowskie, dobrowolne ofiary oraz dochody z okolicznościowych imprez. Siostry zakonne zajmowały się wychowaniem przedszkolnym oraz katechezą przyparafialną.

Podczas okupacji niemieckiej siostry prowadziły dożywianie dzieci. W **maju 1940 r.** jedna z zakonnicek, **s. Monika Skrzyszowska**, zorganizowała **tajne nauczanie** w zakresie gimnazjum. Prowadziła trzy komplety: do klasy I uczęszczało 10 uczniów, do klasy II - 6, a do klasy III - 3 uczniów. Do 31 grudnia 1941 r. siostra uczyła wszystkich przedmiotów sama. Pod koniec **1942 r.** siostry z ochronki otoczyły opieką grupę **dzieci wysiedlonych z Zamojszczyzny**. Opiekowały się nimi aż do wyzwolenia, kiedy powracający z przymusowych robót w Niemczech rodzice zabrali je w rodzinne strony. W **1962 r.**, z chwilą utworzenia przedszkola w Żelechowie, ochronka została zlikwidowana. W **1983 r.** dworek został wpisany do **rejestru zabytków** (nr rej. A-363).